

ДІЛО

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринков. 10, 8. пош. Конт. ноче. шакл. 26.726. Адреса тел. „Діло-Львів“. Число телефону 565. Гучомовна редакція по вночі.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно 3— К. чвертьрічно 15— піврічно 28— річно 54— у Львові (без доставки): місячно 4— К. чвертьрічно 12— піврічно 22— річно 44— в Німеччині: місячно 25— М. піврічно 14— річно 28— За зовнішню адресу платити по 50 с.</p>	<p>Ціна опублікованого Рядок постійної доставки або два місяці 60 с. з оплатою 1 К. за доставку 1-го, 2-го, 3-го 4-го числа місяця або по потреби 2 К. Накази на 2 К. Оплату можна дати готівкою, банком чи поштою і поштовими чеками Оплату приймати у Львові 25 с. на провінції 30 с.</p>
--	--	---

Видав: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Паволь Паньків.

Під чужим панованем у власній державі.

Емуніціяції Українського Національно-Державного Союзу. — До історії перевороту. — Теперішній кабінет і українське громадянство. — Німецька реакція теперішньому кабінетові. — Свобідний розвиток під лагідним натиском машинних карабінів і гармат. — Як Гетьман всієї України бавить своїх німецьких гостей.

Львів, 7. червня 1918.

В двох емуніціяціях Українського Національно-Державного Союзу — до гетьмана і до німецького народу — мають наші читачі історію державного перевороту на Україні і образ теперішнього положення в представленю в єдиній організації всіх українських політичних партій, отже в представленю, яке для оцінки перевороту і дальшого розвитку подій з українського становища має характер єдино міродатного жерела.

Що до самого перевороту се єдино міродатне українське жерело стверджує, що державний замах 29. цвітня був вислідом спільної акції двох сил: німецької команди і російських поміщицько-капіталістичних елементів та що сей замах виконано власне тому, щоб перешкодити довершеню еволюції серед українських партій, яка була-би довела до скріплення української державної влади в руках сконсолідованих українських елементів.

Ось-що стверджує єдине міродатне українське жерело що-до самого перевороту. А з сього з логічною консеквенцією виходить, що всі ті — без винятку всі! — елементи, які були в перевороті активні і яким переворот віддав у руки державну власть на Україні, відіграли роль, яка зі становища української державности заслугує тільки на як найстрогіший осуд.

Те, що діється по перевороті, є тільки виконанем того плану, тої цілі, які лягли в основу перевороту. Обі емуніціяції Українського Національно-Державного Союзу представляють се проречністю мовою фактів, які не оставляють ніяких сумнівів що-до політики теперішнього кабінету.

Ціні причинки до історії перевороту і переговорів українських партій в утвореню переворотом властю подані в статі М. Кушніра в „Новій Раді“ з 2. червня п. н. „Нова влада на Україні“. З того, що оставила цензура, наведемо отсе:

„Уже під час перевороту було ясно, за чимю допомогою і ким він робить ся, а останні події шклом потведжують, для якої мети і в чий інтересх став ся переворот.“

„Таким чином замість українського ділового кабінету, який мали організувати українські партії, що стоять не тільки за класову боротьбу, а головним чином за державну політику — а як раз перед переворотом це було вже і вирішено українськими фракціями Центральної Ради в позитивному змислі — маємо новий кабінет і знову без реальної програми, яка відповідала бу тим обставинам, в яких перебуває наша держава.“

„Українські політичні партії, рахуючись в фактом катастрофи, визнавали своїм обовязком перед народом взяти владу в свої руки для звинснення незалежности Української Республіки — задала забезпечення інтересів українського народу, як соціальних так і національних.“

„Але вони бачили, що це можливо тільки при певних умовах, себто, коли кабінет міністрів буде дійсно владою, яка могла би переводити в життя необхідні соціальні реформи, яка, опираючись на дружню підтримку центральних держав, змогла би установити сталий демократичний лад на Україні, яка нарешті, обороняючи суверенність Української Республіки та дбаючи про признання її всіми иншими державами, виконала б берестейські умови з центр. державами, а також забезпечила би нашу державу певними етнографічними межами, беручи під увагу економічні та стратегічні інтереси Української Ре-

публіки, але за порозумінням з населенням сусідних з Україною народів.“

„Однак переговори, які вели ся представниками українських партій з тими сторонніми силами, які найбільшу роль відіграли в перевороті, не дали ніяких результатів, як раз через те, що вони не хотіли в дійсности допомогти утворенню такої української влади, яка мала б фактичну можливість організувати демократичний лад на Україні та провести необхідні соціальні реформи, щоб таким чином було досягнуто того спокою в державі, без якого не може існувати ні одна держава.“

„Російські кадети, октябристи та націоналісти замість реальної праці — провадять ліквідацію національних і соціальних здобутків українського народу“.

Коли ось-так з душі тих, що винесли на своїх плечах українське національне і державне відроджене, виривається се болючий конк. протесту проти поневолення українського народу в його власній, його усилиями утвореній державі, — в німецькій пресі іде голосна реклама для теперішнього режиму на Україні. Пригляньмо ся сій рекламі.

Берлінський соц.-дем. „Vorwärts“ помістив був перед тижнем опис положення на Україні, згідний з тою дійсністю, проти якої бореть ся все українське громадянство. У відповідь на сей опис приносить „Frankfurter Zig.“ з 4. с. м. від свого воєнного кореспондента д-ра Фріца Вертгаймера з Києва спростоване.

Не будемо наводити пеанів у честь гетьмана як „його мовза означає органічний ріст багатомісячного руху“, як він „під гаслом української армії побідно йде до своєї мети в боротьбі проти Росії і соціалістичної Ради“. Не будемо наводити, заперень, що властиво цілий теперішній режим, з окрема цензура є дуже лагідні. Значачимо тільки, як робить ся рекламу теперішньому кабінетові. По величезній рекламі для цілого кабінету коштом української громадянської діяльности Дорошенка і українства кадета Василенка (при чім факт, що Василенко в 1907 р. відсидів рік у тюрмі за редакторські „гріхи“, повсякчас ся незгідно з правдою, ніби то він сидів за українську справу!) — про инших міністрів д-р Вертгаймер пише: Лизогуб є „нащадком найдавніших родів у Чернігівщині“; Гугник „Жид і відомий адвокат з Одеси“; Колокольников „відомий господарський фаховець в Харківщині“; Бутенко „жив переважно на Україні“; д-р Любинський „походить з давньої гал.-укр. родини“; Соколовський „ніколи не кидав України“; Кистяковський „син відомого українського діяча і брав у Москві участь в видаваню українських газет“ (се неправда; автор приписує державному секретареві Ігореві Кистяковському українофільську діяльність його брата Богдана!); Зінковський „є кадет, але сам називає себе горячим прихильником України“; Вагнер має належати вже в 1890-их роках до „Союзу визволення України“ (про організацію під такою назвою в 1890-их рр. знає хіба тільки німецький кореспондент!); Чубинський є сином українського етнографа. Навішши все те, німецький кореспондент кличе: „Про такий кабінет ніхто не сьміє сказати, що він не хоче або не може бергти самостійности України!“

Читайте меморандум українських партій до гетьмана і опісля сї пеани на честь теперішнього кабінету! І пригадаєть ся Вам, галицький читачу, що чули ми від австрійських міністрів і польських політиків на всі наші протести про-

ти гнету над нами тут в Галичині. Ви, галицький читачу, зумієте оцінити вартість пеанів німецького кореспондента в честь теперішнього „українського“ кабінету.

Але є ще болючіші річі! Той сам кореспондент містить в „Frankf. Zig.“ з 1. с. м. иншу статю про Україну. Довідуємо ся з неї, що в „богатых місцях не йде инакше, як під лагідним, грозячим натиском машинних карабінів і гармат, які самі існують, без потреби уживати їх, без винятку вистарчас для збереження ладу і порядку“. „Тільки під їх охороною — величає кореспондент — може відбутися свобідний внутрішній розвиток“.

„Свобідний розвиток“ — під лагідним натиском машинних карабінів і гармат!..

Однак є ще болючіші річі! Кореспондент оповідає ві слів гетьмана про прийняте делегації українських партій у гетьмана: „Делегати домагали ся усуненя всіх не Українців з кабінету і як найшидшої українзації його. Гетьман спокійно вислухав, однак рішучо відмовив бажаню усуненя міністрів у теперішній хвилі тільки тому, щоби піти на зустріч вдоволеню ізза усуваня міністрів. Тепер рішає не партійна приналежність, тільки здатність і досвід. Гетьман сам дуже бажав би бачити заступників партій у кабінеті, але умовою є здатність і воля до праці. Гетьман сам розповідав мені про сю розмову в делегатами. „Вони прийшли як льви і відійшли як ягнята!“ — сказав. На його питане, кого хотять предложити як особливо здатного на міністра, делегати попали в великий клопіт і не могли назвати нікого, як тільки одного капітана як кандидата на становище міністра війни, яке займає тепер генерал з особливо здібним офіціром як товаришем. „А його я прецінь не міг прийняти. Коли-б він був — тут гетьман звернувся з веселим гумором до сидячого німецького штабового майора — хоч майором!“ Кінець був такий, що „Посл. Новости“ принесли відзвість, що партія з прийнята у гетьмана воясім вдоволе її. Се буде правда!“

Стільки німецький кореспондент. Що-до того донесеня про вдоволене, то знаємо, що вся українська преса як найрішучіше протестує проти нього, але цензура очеркує ті протести.

Та найважніше тут ось-що: Українські партії, ті, що на своїх плечах винесли національне і державне відроджене України, приходять до гетьмана з своїми домаганями. А гетьман, голова української держави, бавить опісля веселим оповіданем про те, як він прийняв українські партії, своїх німецьких гостей. „Вони прийшли як льви, а відійшли як ягнята!“ — хвалить ся. І оповідає, що вони не мають абсолютно людей, навіть не могли їх йому назвати.

Чи вірити сему веселому оповіданю для забавленя німецьких гостей — чи заяві Українського Національного Союзу, що він має змогу скласти кабінет з Українців-фаховців?!

І що сказати, що голова української держави — Гетьман всієї України — веселими оповіданнями про людей, які є цвіт і сіл України, забавляє своїх німецьких гостей?!

Коли б голова держави найповажнішим мужам свого народу похвалив ся, що чужинці прийшли до нього як льви, а відійшли як ягнята, то се говорило-би про силу його і його держави. Але коли „Гетьман всієї України“ розповідає таке німецьким офіцірам і кореспондентам про людей, що є цвітом і сілю України...

Се — як ніж в українське серце!

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ
складки на документ-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочка щадничої 4.008.

Вигляди на скликане парламенту.

Становище У. П. Р.

Львів, 7. червня 1918.

Президент міністрів в своїй розмові з кореспондентом праської „Вогнеті-ї“ ще раз ввів в усіх, кому треба знати, що він рад би скликати парламент, але одночасно він свідомий тих трудностей, які стоять на перешкоді літній сесії. Ті „трудности“, се непевність правительства, чи воно знайде більшість для себе та чи парламент буде здібний до праці.

Здавалось-би, що зячене правительством більшість повинно би вистарчити правительству. Бо розбивати наради парламенту ніхто не збирається. Та під словом „здібності до праці“ скривається щось іншого, ховається побоювання правительства, щоби виступи Чехів і південних Славян, зокрема їх критика поєднаних політичних внутрішніх і заграничних подій (тут належить відновлене австро-німецького союзу) не „нарушили поваги“ Австро-Угорщини перед загралицями. Так коментують віденські дневники посліду революційно-німецького національного союзу, з який він домагається за забезпечення, що скликаний парламент буде здібний до праці.

„Neue Fr. Presse“ склала вже парламентарну більшість, яка обнімала би: християнсько-супільних, німецький національний союз, віденських німецьких поступовців, Поляків (з польського кола тільки), Українців, Румунів й Італійців з Фриваль. Позволимо собі висловити певний сумнів що до участі українських послів в правительстві більшість. Їх відношене до правительства не прояснене на стільки, щоби можна нині передбачувати їх роль в парламенті. Справа ще навіть не ввійшла в стадію переговорів. Стверджує се навіть вісюрловий „Fremdenblatt“, який радить, щоби Українці навязали близькі зв'язки з Німцями, яким повинні предложити свої політичні домагання, особливо ж домагання поділу краю для того, щоби німецькі воєли помогли У. П. Р. в її політичній акції.

Перед видаленем Галичан в Україні.

Львів 7. червня 1918.

Київські українські газети доносять, що в міністерствах готується проект, яким нова влада має повбути всіх Галичан Українців з України.

„Відродження“ з 2. с. м. містить з цього приводу передовицю, де вяснивши роль Галичан для українського відродження, пише:

„Тепер хтось розвіває гнівні чутки, що буде порушена тринадцята стаття додаткової умови в Австро-Угорщині, яка звучить:

„Полонені, які знаходяться на якій би то не було службі в державі їх побуту, мають право при їх бажанню полишити ся на тій службі на протязі одного року, числячи від дня ратифікації мирового договору. Нависамі зяяви тих полонених про їх згоду мають ся переслати до їх правительства різночасно з повідомленням про їх задержання. Як в особливих випадках правительство рідної держави на відставлення, то повинно того полоненого зараз переслати, хіба-би він не забажав більше вертати ся до дому.“

Не можемо вірити в правдивість цих чуток, а те все-ж таки в наші бурхливі часи навіть неможливість стає можливістю.

Закон про українське громадянство не має досі, як також не має досі правових нор, хтє з'являється українським громадянином і як здобути українське громадянство. То Галичане, хтє не є формальними громадянами, морально і фактично належать до української держави, віддаючи усі свої сили для її укріплення. Тому усі державні чинники повинні доложити своїх старань, щоби усунути небезпеку відкликання Галичан, бо се було би ослабленням творчих сил нашої молоді, ще не зміщеної держави. Коли в чий інтересі лежить таке відкликання, так це певне ті, які в інтересі „єдиної неделимої“, а не в інтересі України і центральних держав.“

З цього приводу з'являється „Нова Рада“ з 4. с. м.:

„Не можна допустити, щоби ті культурні робітники, які так прислужили ся справі української державности, були викинуті невідважно і коварно з нашої землі. Коли це станеть ся, то це буде останнім актом самоозначення нового уряду: це значить-ме, що або не буде України, або не буде цього уряду. Варт відзначити, що й тепершній уряд широко користується службовою допомогою галицької інтелігенції. Викладаючи її на межі України і разом з тим даючи місний притулок обрусителям та реакціонерам, уряд записує собі останню ганебну посвідку, якої не вмиє з себе навіть на лоні єдиної маюшки Росії з батьшошкою царем.“

Справа міністра Ковалевського.

Київ, 3. червня 1918.

Справа б. міністра земельних справ Ковалевського держить ся в строгій тайні. Його арештовано без участі сьскної поліції, яка несь час шукала буашого міністра і попала на його слід. Ковалевського привезено до Києва в окремій вагоні під сильним караулом, на платформі вагона були усталені кулемети. Спершу арешту держав ся в тайні навіть від сьскного відділу.

Українсько-російські переговори.

(Таб.) Київ, 6. червня 1918.

Підчас українсько-російських переговорів комісії в справі видачі залізничного матеріалу заявив український повновласник, що про яку-небудь виміну не може бути й бесіам, хіба тільки про безусловну видачу забраного матеріалу. Російський повновласник відповів, що він мусить обстоювати за видачу цілого матеріалу здобутого українськими і німецькими військами на російській області, в протівний випадку домагається як відшкодованя за залізничні вази достави відповідної кількості збіжжя і угля, яку в своїй часі здержало українське правительство. Порозуміння не досягнуто. В комісії для перевозу українських і російських горожан у їх вітчизну просив український повновласник Кистяковський о проволочку, бо українське правительтво приготувало проект закону, який має берегти Україну перед навалюю Росіян з Росії і перед впливом капіталу.

Конференція в Верзали.

Львів Джордж переймає дальше ведене загальних політичних справ.

ЖЕНЕВА, 6. червня. На верзальській конференції одержав Льюїс Джордж вистарчаючі повновласти витягнути для антантї невідпелітї консеквенції з останних подій на Україні, в Великобриторії і Фінляндії. Крім сего заключено з правительством в Токіо нові договори, що ко яких застережено потверджене Вільсона. Клемансо заявив, що він перетяжений справами, які вжуть ся з подіями на фронті, передає раду своєюму британському товаришеви дальше ведене вітальних політичних справ.

Німецькі підводні судна на американськїм побережжю.

ВАШІНГТОН, 5. червня (Райтер). Департамент фльоти одержав відомість, що на американськїм побережжю затоплено один пароплав і три американськї довлі судна.

Доне-сеня в Нью-Йорку потверджують, що при затопленю брали участь два підводні судна та що сі кораблі пропали коло побережжя Нової Англії. Дневники заявляють, що сі напади німецьких підводних суден мають на цілі спричинити відкликане частї американської фльоти з Європи і не допустити до правильного перевозу американських війск через атлантицький океан. Секретар маринарки фльотової комісії в Палаті репрезентантів заявив, що охоронні міри на атлантицькїм побережжю є вистарчаючі та що нема потреби відкликувати ні одного корабля з воєнної області.

Гарматні бої на італійськїм боєвищі.

ВІДЕНЬ, 6. червня (Таб) Урядово. На французькїм фронті і над Піавою постійні бої артилерії.

На Заході.

БЕРЛІН, 6. червня (Вольф). Урядово: Група кн. Рупрехта: Гарматна діяльність в ріжної силі. В кількох місцях стежні боротьби дали нам полонених.

Група нім. наст. прест.: На боєвищі положене не змінидо ся. Місцеві підприємця на захід від Pontoise, на північ від Aisne над кітловиною Savieres дали нам в посідане неприятельськї землянки і рови. В кількох місцях була значна гарматна боротьба. Chateau-Thierry були постійно в спустошуючїм огні Французів.

Добича груп війск нім. наступаюка престолу від 27. мая виносить над 55.000 полонених, в сім над 1500 офіцерів, над 650 гармат і богато над 2000 кулеметів.

В обох останних днях стручено 46 ворожих літаків і 4 балони на припоні.

Вечером: На фронті місцеві бої на захід від Chateau-Thierry і над Ардрою.

НОВИНКИ.

Львів, 7. червня, 1918.

— Перший випуск учнівів української гімназії в Києві. В неділю 2. червня о 12 ії год. ранку у великій залі Українського Клубу відбув ся урочистий випуск учнівів, що скінчили другу ті брали участь міністер народної освіти М. Вако, болгарський посол при українському уряді д. Шишманов, товариш міністра освіти П. Хоницький, Л. Старичька Черняхівська, педагогічна рада цієї гімназії на чолі з директором д. Колзленком, ученики і гости. З промовами виступили: міністер М. Василенко (прямовляв українською мовою), проф. Шишманов, Старичька-Черняхівська і им. Ате:тати ученикам видавав одержави нагороди: два—золоті і один—срібну медалі. Після офіційної частини свята відбув ся концерт, а на вінці обід, з якому взяли участь усі запрошені.

— Привід атамана Сокири-Яхентова зі штабом до Володимирів Волинських. Пишуть нам: Отаман І-ої стрілк. дивізії дивізії Сокири-Яхентів, який в дорозі з Києва до Володимирів Волинських задержав ся був у Львові, прибув зі своїм штабом 27. мая до Володимира Вол. На двірці побачили його капітан австрійського генерального штабу Кватерник і одна почесна сотня І-ої стрілк. дивізії під проводом сотника Гончаренка. По відданю військової пошани поздоровав ся отаман з козаками і подякував за щиро привітане. Він заявив, що радіє невизволю при виді перших дисциплінованих козаків великої самосійної України. На площі біля козацьких казарм, призначеній для щоденних війскових вправ, вистроїлось все козацтво І-ої стрілк. дивізії рядами, щоб повітати отамана. Отаман здоровив ся з козаками, а опісля звернув ся з широкими словами до побдиноких козаків. В своїх словах вказав він на те, що не пора козакам непокоїтись педіями в ріжній краю і роздумувати над ними, а дати вітчимі як найскорше спроможність опертись на дисциплінованій армії. Воскресла велика самосійна Україна, вона є, вона буде, вона потребує вили, а її силою се дисциплінувала армія. Залуцає серед козаків „Слыва Україні“ і козацтво рушило сотнями почесним ходом перед отаманом. Хто мав нагоду бачити сю часть української армії, сей мусів признати, що се не тільки зраковий, дисциплінований але найсвідоміший український народний елемент.

— Засідане стієнграфічної комісії Н. Т. ім. Ш. відбудеть ся в неділю 9. с. м. о год. 12 в домі Тов. при вул. Чарницького ч. 24 з таким порядком: 1) Організаційні справи, 2) Справа видань, 3) Висесня членів.

— Повіч для українських матерів і дітїй у Львові. Заходом філії Українського Краєвого Товариства охорона дітїй і опіки над молодіжю для Львова і судов. львівського повіту зорганізовано Бюро санітарно-правної поради матерів і немовлят, що знайде тимчасове викіщення в Народній Лічницї при вул. Петра Скарги у Львові. На просьбу філії згодила ся ласкаво спеціаліст діточох недуг Ва. д-р Сильвестер Дрималик відбудувати безкорисно що вітрка і лічницї від год. 8 1/2—9 1/2 ране з згаданім лєокамі лікарськї оглядини немовлят і матерів, уділювати їм лікарських рад і т. д. В тім часі джуруючі з рамени філії пані давати-муть матерям підмоги в натуральних (крупі, молоку, товмі) на підставі посвідчень парохіальних урядів, що вони такої помочи дійсно потребують. Вони у філії згаданого Товариства одержувати-муть мешлюбні матери факхові поради в справі додержаня претенсій о аліментації, признане батьківства і т. д. Львова і час тих правних морад подасть ся до відомо. Повідомляючи про се мешканців Львова і львівського судов. повіту звертається ся філія до всіх парохіальних урядів, учителів і взагалі всіх свідомых заги сей інституції людей з просьбою вказувати потребуючим такого рода помочи на істноване сей поради копуляризувати значіне нашого Товариства, вету пати в його члени (членськї вкладки найменше 2 кор. річно і добровільні датки просимо слати на адрес п. Галі Шенаровичевої, Львів, вул. Сикстуська 48). При сій нагоді повідомляємо, що дня 10 і 15 с. м. відбудеть ся заходом згаданой філії відчит Ва. д-ра Дрималика на тему: „Як плекати дитину“, кожним разом в малій залі Тов. ім. Лисенка о год. 6 вечером. — Видія філії У. К. Т. охорони дітїй.

— Доставка молока для мст. Наш Союз молочарський в Стрию, який при співучасті нашого Товариства господарського „Сільський Господар“ переводить віднову молочарства і в краю починає займатися ся доставою молока до Львова. На разі доставляє молоко з дальших сторін, бо в поблизьких місцевостях трудно ви-

Краєвий Союз Кредитовий у Львові, Ринок ч. 10.

- приймає -
субскрипційні
зголошення на

VIII. Военну Позичку

на умовах, отриманих в урядовім проспекті.
Союзна Стіваришєня і гр. кат. Уряди гарозіяльні зволять подбати, щоби всі українські субскрипції з дотичної місцевости, згл. повіту, за їх посередництвом дістали ся виключно до нашої фірми. — Проспекти, поучєня і т. п. друки висилаємо.

конкуренцію зі всякими покутними... Добре би було, щоби в тій... порозуміли ся наші інституції і достави... потрібних начинь, а не буде вабуть великою... доставі доброго і здорового моло... до міста. Потрібна організація достави мо... може бути перепроваджена і в інших мі... З такої збірної достави користають... бо будуть мати добре молоко... Рівночасно вийде се на користь наших селян... Союз молочарський видає сертифікати для... доставляючих молоко до молочарні, які... худобу від примусової достави... Пр тим всім можна зорганізувати до... молочарський промисл в нашім краю, який... стане одною з пізвалих відбудови нашо... народного господарства. В таких добре зор... місцевостях дуже радо спішуть з... «Сільський Господар». При класифі... худоби годівельної висилає радо своїх ре... до поміч нашим філіям в цілі забез... від примусової достави на згоні.

Програма концерту учиниць п. Софії Дні... в Відні (в середу 12. червня с. р., Jo... VIII. Josefsasse 12, початок о години 7... обіймати же ось які твори: 1) Bach-Saint... 2) Beethoven, Variationen... 3) Moszkowski, Etude; 4) Mendelssohn, Allegro... 5) Глазунов, Vap... 6) Скрябин, Nocturne (на ліву... 7) Стюер, Etude; Liszt, Rapsodie VIII. Між... четвертою а п'ятою точкою програми відіграє... проф. Іван Левницький скрипкову сонату... в товаристві фортепяну (п. Дні...), Білети по 4, 3, 2 і 1 К.

Про потребу української реальної гімназії.

Перед роком піднято у нас з сторони ін... родин гадку, щоби з огляду на... потреби грядучого часу домагатись від... властей поступенного отворєня для... молодіжї при львівській академічній гі... реально-гімназіальних клас. Річ видала... загалу симпатична і не дуже тяжка до... переведєня. Та араз же розвела ся з того... між нашими ученими професорами го... академічна дискусія: чи добивати ся на... реальної гімназії, чи радше чисте реальної шко... А окончний результат сеї дискусії вишов... ми не осягнули ні одного, ні другого. Одначе справа дотикає нїдто глибоко жи... потреб тепершного часу, щоби могла... вквєтитись. Що раз ширші круги інтерєсованих... домагють ся голосно сповнєня того... А вислів тому загальному відчува... дав недавно на зборі Краєвого Шкільного... один ветеран педагог словами: «Ми не... тепер йти на закладанє нових приват... гімназій, бо ж гімназії не дають народо... того, що він нині потребує; годї виховувати... лиш урядників, професорів і др. бюр... в нинішнім часі треба як найбільше... до практичних заводів, і тому заснову... нам передовсім промислові і фахові...»

І справедливо! Весь світ, а з окрема наш... вістали сею війною в страшний спосіб... та будуть мусіти через дуже довгі ча... звертати найгяжші сили на відбудову... руїни. В тісній звязи з тим виникає... перед очима всіх суспільностей пильна по... закладає як найбільше всяких фабрик... підприємств, а дальше вихову... як найбільшійших фахових сил, що бу... би саосібні сповнити в тих заводах свої... Кожіж відповідно тому всі народи... тепер вихованє молодіжї на практич... області, то шож говорити тут про нас, у... те поє ся зовсім не тикає! Справді... пора звязатись і нам тим ділом. Сею... і конечна потреба нашого народу, тай... би всно гєпростимим грїхом заперати пе... свою молодіжю нові дороги житя, які... тепер отвирать ся.

В порозуміню з поважними родичами, та... і власєю ріднею заінтерєсованим, під... перед нашою публикою поновно ту... ванєню: домагаймо ся від шкільних... основаня для наших дітей з новим... роком реально-гімназіальних клас. Коль створєно такі заклади вже для всіх наро... Австрії, коль в самім Львові стає для По... вже друга така школа, то маємо і ми

право жадати, щоби дано й нашій молодіжї те, що нинішній час потребує.

Я не буду заходити в дискусію в ніким. Навважї признаю, що всі роди шкіл: і класичні гімназії, і чисто реальні школи, і гандлеві, і промислові і др. мають свою вагу для суспільности, і мужі, що їх заступають, мають кожний свою рішєню. Ми і повинні всіх тих шкіл добиватись. Одначе коли гоаї нам їх всіх так скоро осягнути, то підношу нині один пильний постулат: жадаймо на тепер отворєня реально-гімназіальних клас.

При ставєно сего внесенєя я числю ся вкорєненою у нас традицією, а дальше узглядняю і педагогичну і практичну сторону справи, так що сподіюсь вдоволити многи круги родичів.

Найперше числю ся з традицією. Вся наша суспільність звикла від давна справляти образованє своїх дітей до бюрократичних заводів: на юристів, професорів, священників ітд. і я переконаний, що хоч фахові званя дають нині молодіжї нерізно кращї вигляди, то той нахил публики до бюрократичного званя буде у нас ще довго трєвати. З огляду на те я вєляєть ся реальна гімназія, яка має багато східного з класичною, шасливою серединою, котра може нам в обох напрямках послужити. Вона дає своїм ученикам з одного боку всі права гімназії, признає вступ на всі факультети і отвирать дорогу до бюрократичних заводів, колюб того забажали, — а з другого боку при спорєє їм також значне реальне підготовленє, так можуть відтак після своїх спосібностей і охоти перейти й у практичні заводи.

Що до педагогичної сторони вкажу, що родичі не годні у 10 літних дітей (бо в тім віку вступають вони в середню школу) напевно розпізнати, до яких наук чи заводів будуть мати дарованя. Се показуєть ся у молодіжї аж пізнійше, коли вона в дальших класах стрінєть ся в ріжним науковим предметам і проявєть ся до чогось талант або замилуванє. З тої то причини приходить ся інтелігентним родичам, нераз дуже прикро, признаувати молоду дитину, на осліп до якоїсь школи, не знаючи напевно, чи буде вона тут надаватись. І тут стають якраз в добрій нагоді реальної гімназії, котрі дають молодіжї і часть класично-теоретичного й часть практичного підготовленя так, що має після того змогу відповідно до своїх таланів звернутись в дальшій образованю в одну або в другу сторону.

А що до практичних користей реальної гімназії, то звдєсь зайвим бєгато говорити. Я вкажу лиш, що в сій школі подаєть ся в чотирох низших класах обовязкова наука рисунків, котра вправа в молодім віку стає для дальших практичних заводів дуже цінна, — в висших же класах уділяєть ся наука вичеркующей геометрії (опертої на рисункових помірках), окремих предмет хемії, стенографія, а місто мертвого грецького язика обовязкова французька або англійська мова, котрі для людей, маючих вітак діла з ширшим світом, є конечні. Вже ті наведені предмети уявляють нам, як поважно приго-вляє реальна гімназія своїх вихованців до фахових заводів.

Супроти сих аргументів дійсного житя підносять приклонники класичних гімназій і чисто реальних шкіл свої мотиви, постоюючи очевидно за тим, з чим ажили ся. Одні жаліють над наукою грецького язика і міркують, що і класичні гімназії (подаючи часто надобовязкову науку рисунків і французького язика) не заперять дороги на техніку і до фахових шкіл. А другі знов показують в противний бік і йдуть проти єсякого класичного в школах. Однак мотиви їх не можуть захитати практичних користей, які подає нам посередня між ними реальна гімназія. Гуманістам відповім коротко, що наука грецького язика придаєть ся на ділі лиш дуже рідким одиницям (надзвичайним спеціалістам старинної грецької історії або докторизуючим ся богословам), а для маси прєчої молодіжї являєть ся в житю зовсім безхосєннею і по якїмсь часі цілком забуваєть ся, — шє гімназіалісти мусять в фахових школах поборювати великі труднєсти, нїм виривають гаходячі у них браки, — вкінци, що инший є результат надобовязкової науки згаданих предметів в гімназії, а зовсім инший при стєслім трактованю їх як головних предметів в реальній гімназії. На виводи знов чистих реалістів відмічу, що поминувши те, що чисто реальна школа теде вихованє молодіжї лиш в однім напрямі і заперєє перед нею дорогу на університет, заходять у нас такі житеві віднесини, що для кожного образованого чоловіка показуєть ся часть класичного вихованя, а з окрема якєсь знанє латинського яз-

ка конечним. Миж були від многих віків звязані з західною культурою і на кожнім кроку стрічаємо ся в науці з латинським язиком. Зрєштую найбільшим доказом негай послужить те, що не раз чєв я від техніків, котрі вийшли з реальних шкіл і латинського язика не знають, що той брак дав ся їм в житю прикро відчувати.

Я гадаю, що вже по сїм короткім представлєнню станє воно для нашої публики зрозуміле, що реальні гімназії підходили би дуже і під наші теперішні відносини, що відповідали би і вкорєній у нас традиції і вдовольали би й практичним потребам нахходячого часу. Я вірю навіть, що по основаню такої шкєли велика більшість нашої молодіжї потягє власне туди. Так отже в інтерєсі наших дітей і в величїм інтерєсі суспільнім домагаймо ся від правительства чим скоршого отворєня реальної гімназії.

А тепер хєдить ще о те: якою дорогою добиватись нам отворєня реальної гімназії?

Перед роком підданє проєкт, щоби одну українську гімназію у Львові перемінати поступєнно на реальну гімназію. Одначе сей спосіб видає ся для ширшої публики привражї, щоби ми дійшовши тут з великим трудом до двох гімназій мали одну з них усувати. І се було причиною, що симпатична справа реальної гімназії не здійснила ся торік. І я стою на тим, щоби ми, добиваючись нової, дуже хосєнної річи, не нарушали попереднього здобутку. Дяєтого підношу відмінний проєкт: щоби ми домагали ся при одній українській львівській гімназії поступєнного отворєня паралельних відділів для реально-гімназіальної науки. Рада шкільна краєва має власть творити паралельні відділи, отже може їх завєсти. І ті відділи поступаби що раз висше, а коли показали би свою животність, могло би правительство створити з них колісь окрему школу. Гадаю, що на ту дорогу згодимо ся всі і будємо вже однодушно доходити до здійсненя нашого бажаня.

Деякі наші круги сумнівають ся в легкий успіх сеї справи і побоюють ся перєзон з сторони польських властей шкільних. Одначе я не трачу надії, що рада шкільна краєва і центр. правительство поставлять ся тут обєктивно. — потреба і брак фахових сил на широкій території, українських і польських, є такражачі, шє партикулярний антагенізм повинен тут уступити, а взяти верх загальний інтерєс, іменно супроти грозячої єбєм народам чужої навали на наші промислові області. Колиж би показали ся які перешкоди, повинні ми безпроводочно з спосіб рішучий апелювати о своє право хоч би й до найвисшого місця. Миж вже не гєльтєтами на українській землі, а своїми господарями!

З сею справою не треба гаїтись. Час нині великий. Кождай втрачений рік був би для нас безмірною шкодою. Цілий світ звертаєть ся нині на промислові і фахові області, і тут стєляєть ся для труженників світлі горизоскопи. Ми вже й так в сих ділах дуже співзвизли ся. Ріжні і численні фахові сили показують ся нам конечні не тільки з огляду на наш зруйнований край, але і на отвиряючі ся перед нами великі горизоснти на Україні і дальшій сході. Вже в сій хвилі відчуваєть ся нагла потреба закладаня на велику скалю всяких фабрик і підприємств, та потрібних для ведєня того діла фахових шкіл. Я вкажу лиш хоч би на закладанє тьартаків, на фабрики столарства, боднарства, ковальства, слюсарства, гарбарства, металевих ліярєнь і виробів, гончарства, обуви, пряділень і ткалень, миза, свічок, всяких тонців і паст, шварцу, ріжних хемікалій, школи для електротехніки і низшого гірництва, і так дальше без кінця! Ріжні господарські і фінансові інституції бажали би горячо вводити вже тепер ріжні промислові відділи в житє і оферували би управителям їх гребі платні, неврівнано висші від всяких урядових пенсій; та тут показуєть ся, що нема у нас фахово образованих людей, котрі були би спосібні такі річє організувати і вєсти. Справді розпука берєть ся на такий стан! А шє яркійше виступить той брак по війні, коли всяка культурна праця піде в горячковім темпі вперед. І готово вийти, що чужинці будуть заимати наші місця і напливати на наші широкі землі, та будуть господарувати в них на свій пожиток.

З огляду, що висні до і. класи середних шкіл відбудуть ся вже за пару день, протє зголошуймо на разі наших дітей до гімназії. Одначе рівночасно звернім ся до ради шкільної краєвої і центр. правительства, щоби отворили там паралельні, реально-гімназіальні відділи, до котрих родичі, які сего забажають, переведуть по вакаціях своїх дітей. В тім шєли було би бажанє, щоби дотичні родичі по-

Перший раз у Львові! — в Кінї „КОПЕРНИК“ — „ШЛЯХОМ СМЕРТИ“

від 4. с. м. аж до відкляку.

Музичний репертуар з найкращих творів товаришить сій знаменитій програмі.

потрясаюча драма на 4 дії, а світової слави артисткою Марією Кармі в головній ролі Закінчить: „Загублена підвіска“ найдотепнійша комедія в сїм сезоні.

розрамілись вже на днях що до дальшої акції. Я певний, що і наші члени ради шкільної краєвої і посли попруть се діло. Сподію ся, що інтересовані родини заберуть зарла в сій справі слово, а наші часолети принесуть вже в найближчих днях конкретні вісти що до піднятих зводів.

о. Александер Стефанович.

ОПОВІСТКИ.

С. бота, 8. червня 1918.

Навіл : греко-като. Карпа ап. — режо - кат. Мс-дара. Звечора: греко-като. 5 Н. по Воскр — римо-като: 3 Н. по 3. С.

Руський Народний Дім „Воскресене“ в Копичинцях скликає дня 20. червня с. р. о год. 11 Загальні Збори з денним порядком: 1) Предложено білявсу і уділене абсолютотії. 2) Вибір Ради Надзираючої. 3) Внесеня. — За Раду Надзираючу о. Северин Матковський. 1228 і—2

В приватній українській гімназії в Яворові відбудеть вступний іспит до першої класи 15. червня о 9йй годині перед полуднем. Зголошувати устно або листово попередного дня предкладаючи метрику, посвідку шплення віспи і евентуально свідочтво покінчевої четвертої класи нрвдньої школи. Приватні іспити відбудуть ся в днях 8.—10. червня. Кругок УПТ. в Яворові уладжує двомісячний приготовний курс до вступного іспиту до 1. кл. гімн. Розпічесь 20. червня о скільки зголосить ся достаточне число учеників. Зголошена просить ся як найкорше послати на руки Дирекції гімназії. Ученики будуть могли найти приміщенє і харч в бурсі УПТ. за можливо низькою оплатою. 1212 3—5

На закінченє шкільного року уладжує Школа ім. короля Данила у Львові Концерт руханково-вокальний в суботу дня 8 червня 1918 в сали ім. М. Лисенка. Початок о год. 6. вечер. Президьників „Рідної Школи“ просить ся о числену участь. XXV 3—3

До Вп. Пп. учителів народних!

Чи селяни Вашого села знають, що одним з найліпших способів оцадності в цілі забезпеченя родини є забезпеченє на жите в одиню-кім українським товаристві взаїмних обезпечень на жите і ренти „КАРПАТІ“ у Львові, вул. Руська ч. 18.

В народнім інтересі лежить, щоб ідея житевого обезпеченя у власній народній інституції приняла ся також серед нашого селянства.

Залежить се від просвітисї праи нашого патріотичного учительства. XII ж 7—7

НАДИСЛАНЕ.

Оператор Д-р ЯКІВ ЗЕЛЬЦЕР

повернув і мешкає тепер ул. Фредри ч. 7. Ордиує від год. 8—10 і від 3—5. Телефон 298. XXVI 1—14

Адвокат краєвий

Д-р ТРИБАЛЬСЬКИЙ

військовий оборонець веде свою канцелярію в КОЛОМІ — вул. Крашевського 11. а (в жалім дожку напротию окружного суду). 1225 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

ГРИВІК

мігдаловий до мятї леди намість мелю до вібліюс і вібліюс шєроу, пакег 1-20 К в пулиці 3 К. Силь купелєса вібліюс і вібліюс скору 80 с. пакєст. Шампона до мятї волося. Перфумєрія. — С. ФЕДЕР. Львів: Євстусьєва 7. — Увага! В своїх власнім інтерєсї прошу утїжати на фірму і ч. дожу 7. 498а 122—7

До каміни парохія Халічань, га відповідну парохію в добрім стані в одною цер-вою. Близш відомості у Ав. Брунцї, проща, почта Брунцєвль. 1210

Добре платні місця дьєтарів і маніпулянтюк в Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові (ул. Руська ч. 20.) можуть зараз обняти мушини або женщины з добрим, читким і вправним письмом — за устним або письмєнним зголошенєм при долученю відписів свідочств і власноручної проби письма. V. 1—5

На час літних ферій

можуть анайги відповідно платне занятє ученики і учениці висших клас шкїл середних з добрим і читким письмом. — Зголошувати ся особисто в Товаристві взїам. обезп. „Дністер“ у Львові, ул. Руська ч. 20, в урядових годинах (9—2) разом з послїднім шкільним свідочством і втє спноручною пробою письма. V. 1—5

Потерпілишим в наслідєв війни, а головню норилянчим матерям та нивисїбнім шкїльним молодїжкам продавати буде почавши від 1. червня с. р. Митров Комітет Ратушкової Медоно по половинї власної цїни. Всім прочим по цїні власних коштів. Для уложєня лїсти поберзючєх мяглоно в Молочарня Комітєту вїггалі, а для приїняннєх лїстєк поцїстє нивїзлєнєм проситє ся негайно зголошуватєся в бюрї М. К. Р. при ул. Бандрьська ч. 9. Продаж жолїка відбуватєся що дня від год. 10, рано почавши. — М. К. Р. 1207 2—3

Вдови по священнику, яка заняла би ся вдівця з двоїма дітьми (хлопчик 10, дїача 8 літ) пошукуєсь. Ласкаві зголошеня з поданєм усїливї слати на адресу парох. уряду в Хоцємири, п. в місци, коло Товмача. 1190 3-4

Перші Загальні Збори

ФІЛП

„Українського краєвого Товариства охорони дїтїй і опіки над молодїжкою“ відбудуть ся в Пїрґаїцїкх дня 10. червня 1918 р. о год. 11. перед полуднем в поміщеню каси „Народного Дому“. 1212 о. Ів. Токар.

Загальні Збори

Тов. Кредит. „НАРОДНИЙ ДІМ“ стов. зар. з обмеж. порукою в ЖОВКВІ відбудуть ся в льокалі Тов-а в четвер д. 20. червня 1918. о год. 12. в полудне, а на случай браку часу, о год. 1. по полудни, зі слїдуючим денним порядком: 1. відчитанє протоколу з послїдних заг. зборів; 2. звіт білянсовий за 1917 рік; 3. розділ зисків; 4. внесеня, РАДА НАДЗИРАЮЧА. 1211 2—3

Двоє малих дївчат до ломаня газет і одно-го ученика до практици в укінченю б. класою виділовою або 2. класою гімн., замешкалих у Львові, прийме друкарня „Дїла“, Львів, Ринок ч. 10. П. пов. 1185 2—4

Вже вийшло в друку друге доповненє виданє книжки д. рїв. Авдрія Рудого

Як реклямувати ся з війска, хто має право звільнити ся від служби на фронті і як дістати урльоп.

Цїна одного примірника 2 кор. На поручєну почтову пересилку належить долучити 10 сот. — Замовленє ая попереднєм надїсланєм готївїх ор-сїтєх слати на адресу: Видавництво „Праця“ Львів, Ринок ч. 10. І. пов. 1185 2—4

„Herbatorum“

Витяг з найліпшого чаю цейлонського і Явайка руму, 1 літр 16 К, дає 240 шклянок найліпшого чаю. При кожній посилці залучаєть ся розклад хемічний міста Кракова. Для П. Т. Духовенства, консулів і кружків рільничих по 14 К, почавши від 25 літрів. — Повідомляєть ся о тїм і подаєть ся до загальної відомости П. Т. суспільности як рівнож просить сл о ласкаве попєртє фірми.

З високим поважанєм ЙОСИФ ШАНДЗЮК & С-ка КРАКІВ, Козановського ч. 26. 1082 9—7

Товариство „Сільський Господар“

закупить більшу скількість роїв в цілі надїлюваня пасїк знищєних в наслідєк воєнних модїй. Тому пасїчники, які диспонувати муьт рожами згодять зголошувати свої офєрти, з вимїненєм: скілько роїв будуть могли продати, в якїм часї, вагу роєв, цїну роєв, і докладну адресу, а се місцевість, замешкана, почта і повіт. — Зголошеня належить надїслати:

Краєве Товариство господарське „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАРИ“ у Львові, вул. Зїморєвича ч. 20. IV. 5—5

МАШИНИ ДО ШИТЯ

найлучших системів найкорисїйше можна набути у фірми АЛЕКСАНДЕР МІЛІМОН склад машин до шитя Львів, вул. Валова ч. 11 А. Барстат репараційний. XII. 8—4

ВИДАВНИЧЕ ТОВАРИСТВО „УКРАЇНЬСЬКА КНИЖКА“

І серія: „Нашим найменчим“ (11—20). (Ілюстрованє видївництво для дїтїй). Редактор: Антїн Крушельницький Я. Ілюстрєс: Олена Кульчицька.

- 11. Про мозьського царя й його дочок, н. каз. 22 обр. 0-80 К
- 12. Песинський, жабинський, сухинський і златякудрїї сини цариці, н. каз. 22 обр. 0-80
- 13. Про бїдного парубка й царїну, н. каз. 22 обр. 0-80
- 14. Волк і козенята, н. бай. 14 обр. 0-60
- 15. Кому труднїше працювати, н. опов. 22 обр. 0-80
- 16. Три брати і Бог, н. лег. 14 обр. 0-50
- 17. Дїдова дочка, н. каз. 14 обр. 0-60
- 18. Про Марусю, козацьку дєчку, н. каз. 14 обр. 0-50
- 19. Про багатири Сухобродєска Івана і Настасю ивєнрасну, н. каз. 50 обр. 1-60
- 20. Очанївська бїда, н. перєказ. 14 обр. 0-50

Замовленя приймають: 1) Союзнїй Базар, Львів, Руська 20 (при більших замовленях 15% опуєту. 2) Книгарня тов. Шовченка, Львів, Ринок 10. 11146 13—7

СПІВАНІК

Українських Сїчових Стрїльців Заходом „Артистичної Горстки Українських Сїчових Стрїльців“, Відєнь 1918. — На гарнім папєри в оправі. На 128 сторонах 83 пісний з нотами на один голос, 68 образцїв. — Цїна 5 корон. Найвигіднїше замавляти за послїплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion VIII. Wien VIII. Seiderergasse 20. 4—12

Нова книжка:

Техніка у світовій війні.

Популярний опис рївних воєнних вярїдїв сухопутних і морських. — Написав ЮРІЙ ЛЕВИЦЬКИЙ. Богато світлим рисункам. — В книжцї говорять ся між иншими про: диванїт, евраїт, пушки, габїонї коздрї, ерїпанцирнї, потяги, кораблі, кружляки, дрїзюєтє, підводнї човни, бездротнїй телеграф, турбіни, мотори торпєд. Цїна 2-60, на порто звичайнє треби 10 сот., на воруєнє 40 сот. Вислєє лиш за готїлку наперед арисаву Канцелярїя Тов. „Прєсвіта“ Львів, Ринок 10. 14 27—7